

BİPOLAR BOZUKLUKTA METAKOGNİTİF İNANÇLAR VE İNTİHAR DAVRANIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİ

İnci Timur Pekgöz¹, Şuheda Tapan Çelikkale¹

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Van

Giriş: Bipolar bozuklukta intihar davranışı önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam etmektedir. İşlevsel olmayan metakognitif inançlar, bireyin düşüncelerini tehdit edici veya kontrol edilemez olarak algılamasına neden olarak intihar riskini artırabilmektedir. Bu çalışma, bipolar bozukluk tanılı bireylerde metakognitif inançlar ile intihar davranışı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntemler: Çalışmaya Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nda izlenen ve DSM-5 kriterlerine göre bipolar bozukluk tanısı almış, remisyon döneminde bulunan 106 hasta katılmıştır. Katılımcılar, intihar girişimi öyküsü olup olmamasına göre iki gruba ayrılmıştır. Tüm katılımcılara Sosyodemografik Veri Formu, Metakognisyon Ölçeği-30 (MCQ-30) ve İntihar Davranış Ölçeği (SBQ) uygulanmıştır. Araştırma için etik kurul onayı alınmıştır. (20.09.2024 tarih ve 2024/10-21 karar numarası) Tüm katılımcılardan onam alınmıştır.

Sonuçlar: İntihar girişimi öyküsü olan bireylerin MCQ-30 toplam puan ortalaması ($78,35 \pm 15,45$), olmayan gruba ($66,74 \pm 15,14$)

kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,001$). Benzer şekilde, SBQ toplam puanı da intihar girişimi olan grupta ($4,13 \pm 2,57$), girişimi olmayan gruba göre ($2,11 \pm 2,06$) yüksek saptanmıştır ($p < 0,001$). MCQ-30 alt ölçekleri incelendiğinde, “Düşünceleri Kontrol Etme İhtiyacı” ($p = 0,002$), “Bilişsel Güven” ($p = 0,004$) ve “Kontrol Edilemezlik ve Tehlike” ($p < 0,001$) alt boyutlarında intihar girişimi olan bireyler lehine anlamlı farklar bulunmuştur. Ayrıca SBQ puanları ile MCQ-30 toplam puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir korelasyon saptanmıştır ($r = 0,412$; $p = 0,002$). Alt ölçekler düzeyinde SBQ ile en yüksek korelasyon “Düşünceleri Kontrol Etme İhtiyacı” ($r = 0,415$; $p = 0,002$) ve “Bilişsel Güven” ($r = 0,366$; $p = 0,008$) puanları arasında gözlemlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, işlevsel olmayan metakognitif inançların bipolar bozuklukta intihar davranışıyla anlamlı şekilde ilişkili olabileceğini göstermektedir. Bu doğrultuda, metakognisyon temelli müdahalelerin intihar riskini azaltmaya yönelik girişimlere katkı sunabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, intihar, metakognisyon